

Dopisi.

S **Koroškega** nam piše mlad rodoljub : »». . . Posebno me je še razveselil spis »Nekaj porabnih mislij . . .«, ker je v resnici poraben in tudi bode, kakor se mi vidi. Ko sem prvokrat bral, da je »zahvaliti se« nemčizna, zdelo se mi je kaj čudno. Ko sem pa začel misliti, kako doma govorimo, prišel sem do drugih mislij. Zakaj i doma govorijo: »zahvaliti« brez »se« v zvezi s tožilnikom; n. pr. »Zahvali Boga, da se ti ni nič hujšega zgodilo!« V zvezi z daljnikom pa tudi pri nas pravimo: »Nisem se še zahvalil strijeu za prejeto darilo.« Od kod neki ta razlika? Je-li res cela ta fraza tujka? Neki šaljiv prijatelj mi je to tako raztolmačil, da so Slovenci Boga zahvaljevati znali že davno, drugim »zahvaljevati se« so se pa naučili od Nemcev.

Dalje sem zapazil, da »Dom in Svet« piše ženskega duala glagolsko končnico mesto navadnega *e* dosledno *a*. Tako govorimo tudi Korošci.

Naposled bi vas, častiti gospod, rad še nekaj vprašal. V »Mohorjevih Slov. Večernicah« l. 1887 piše gospod M. L., pisatelj »Spominov na Italijo«, na str. 102 v opazki: »Jaz ne morem trpeti, da bi se pisalo: nas povabijo oče gvardijan, ali cesar so obiskali . . . ker ta oblika ni slovenska . . . temveč je samo germanizem«. Ste-li Vi tega mnenja? — Jaz ne morem umeti, kako bi to mogel biti germanizem, temveč sem ravno nasprotnega mnenja.«

Upamo, da bode kdo izmed naših gg. čitateljev odgovoril temu vprašanju.

Izmed bratov **Hrvatov** nam je došlo prijazno pismo od moža vplivnega in zaslužnega za svoj narod. Iz tega podajemo nekoliko čitateljem. Gospod dopisnik izraža svoje veselje, da se naš

list tako zanima za Hrvate, posebej za Hrvatsko Matico. Razjašnjuje nekoliko hrvatske odnošaje in kaže, kako potrebno je, da se prav v Matici družijo vse sile. Morebiti ne ugaja popolnoma vse vsakemu, ali zaradi tega ne sme se zanašati razpor, needinost v ta tako važni, tako potrebni zavod. »U malenih naroda treba se napose razkola čuvati, te nastojati (truditi), da se dostojnom transakcijom svi slojevi u složnom radu slože. Te misli su vodile dosele i rad naše Matice . . . Naša knjiga imade uzvišenu zadaću; ona treba, da budi, kriepi in nas jača za borbu, ona treba, da iztiče ideale naše bodućnosti, — a to je moguće postići samo u složnom radu . . . U obće u svemu se hoće ljubavi i ljubavi, uztrpljenja prekomjerna, da sve drobtinice našega naroda očuvamo i spasimo u neizmjernom moru nas okružujućih nasilnih i velikih naroda. U takvom radu i nastojanju moguće je, da i mi, maleni narod, našu vsebinu sačuvamo. Ovako misli odbor naše Matice i ovi nazori ga vode u njegovom radu, — pak nam je Hrvatom vanredno milo, što i naša braća Slovenci taj rad naše Matice odobravaju, a i preko za-sluge hvale.

Moram Vam na onu njeku opazku, koje se slučajno sad sjećam (spominjam), gledé naše »svetske povjesti« primjetnuti, da se mi nebi sa nazori prof. Weissa u Gracu u koječem (v čem koli) mogli složiti, a to zato, jer nam je i veći auktoritet i mjerodajniji pisac nekadanji ministar prosvjete u Francuzkoj Victor Duruy, kojega slijedimo, a kojega katolička Francuzka smatra svojim prvim piscem u svjetskoj povjesti, a Europa prvim učenjakom gledé grčke i rimske povjesti. Ja Vam to i radi

22. toga primjećujem (omenjam), što je i naše nastojanje, da se što više i germanskemu uplivu odtegnemo, — te vjerujte mi, da će i po naš vjerski katolički osjećaj (mišljenje) mnogo koristiji biti, ako se u svemu germanskemu uplivu nepodamo. I našoj slavenskoj duši prija bolje romanska nebeska vedrina nego germansko tmurno (temno, mračno) nebo.«

Takih dopisov smo srčno veseli, dvakrat veseli, ako dojdejo od slovanskih bratov. Čitatelj je spoznal, da govori izkušen mož, in veselilo ga je slišati tak glas tem bolj, ker veljajo te resnice tudi za Slovence. Gotovo veseli naše čitatelje, od hrvatske strani slišati priznanje, da se naš list prizadeva delati za vzajemnost med Hrvati in Slovenci. Samo zadnje opombe ne moremo povsem odobriti. Prvič nismo v oni oceni (»Dom in Svet« 1889, str. 228) rekli, naj bi si gospod hrvatski pisatelj raje profesorja Weissa izbral za podlago namesto Duruya, marveč naj bi mu bil

»voditelj ali vsaj svetovalec v vseh dvomnih slučajih.« Rekli smo zaradi tega, ker smo našli in navedli nekaj takih »dvomnih« vprašanj, o katerih se hrvatska knjiga ne izraža čisto po resnici. O onem načelu pa, naj se Slovani (oziroma Hrvati in Slovenci) opiramo bolj na Romane nego na Germane, dalo bi se marsikaj reči. Sploh velja, da se moramo Slovani čim preje obeh otresti in stopiti na »svoje noge«. Kadar se pa le moramo naslanjati na kakega sosedo, ménim, naj raje velja: kaj sprejmemo, ne toliko: od koga, ali: kaj? ne pa kdo? naj odločuje! — O priliki izpregovorimo o tem še več. Sedaj le zahvaljujemo vrlega hrvatskega rodoljuba in prijatelja Slovencev zaradi blagohotnih opominov in želimo, da bi se mogli Hrvati in Slovenci složno delujoč po idejah resnice in pravice, na podlagi močne krščanske ljubezni orjaško povspenjati do prave omike in duševne samostojnosti.

Bog živi!

Listnica uredništva. *Prostor nas je spravil v zadrego, da smo morali izpustiti v „Slovstvu“ več ocen, zlasti hrvatskih in poljskih knjig.* — G. J. Š. pri sv. L.: Vaše pismo je zelo zanimivo in želim si več takih dopisov, vendar marsikako stvar morate milejše in na širšem stališču soditi, nego sedaj sodite. »Mesto slovenščine« Vam ne silimo »Kranjske šprah«; dobro, da je oni gospod Štajarec, ki v našem listu čisti slovenščino. Zakaj se sklicuje na Dalmatina — protestanta — in ne na »Japelново prestavo«? Ne spodtikajte se nad tem: nauki Dalmatinovi nas nič ne briga, jezik pa sam na sebi nima ničesar opraviti z njegovo krivo vero. — Dalje pravite celó, da naj na mestu pisem iz slovanskih krajev donáša »Dom in Svet« postno postavu itd. Ne zamerite: ni vse za vse. Vem, da so nekateri pričakovali, ko se je naš list napovedoval, vse kaj drugega, nego so dobili; upali so, da dobé nekak misijonski list, ki bi se pečal s cerkvenimi zadevami in sploh bil vseskozi »vsodbuden«, kakor »Danica« ali »Cvetje«. Žal, da tem gospodom v tem listu ne morem ustrezati, pa tudi mi ni treba. A zakaj urednik tega lista, ki je duhovnik, urejuje posveten list? Res posveten

je, kakor pravi že njegovo ime, a ni hudoben, ni npravnosti v kvar, ampak upam, da narobe. In ali ima sploh duhovnik drugo nalogo, kakor s posvetnostjo tako se baviti, da izveliča posvetne ljudi in sebe? Za koga bi neki duhovnik bil, ako ni za posvetne ljudi? Ljubimo posvetnost in posvetnjake, kakor jih je Kristus ljubil. Hvaležen sem Vam za poročilo o »Rokovnjačih«. Neki prijatelj, ki ga zaradi učenosti čislam, rekel mi je, da je neverjetno, kar se bere na str. 19 o tem, kako so hodili duhovniki k rokovnjačem »z Bogom«. A zvedel sem kmalu potem za duhovnika, ki še sedaj živi in je hodil na ta način. Po Vašem poročilu je bil torej gosp. Matoh, župnik Galički, okoli l. 1846—47, ko je bil v Zibiki, na noč nagloma poklican na tako izpoved, in o teh ljudeh ni bilo po dnevu ni duba ni sluha. — Prosim še večkrat kaj. — Gosp. F. M. na J. in drugi gg. pisatelji: Prosim, potrpite malo! Kar se pa tiče oblike »kažnjevati« in drugih oblik, slišim in čitam, da so nekateri drugih mislij. Naš gospod pisatelj si je izbral to geslo: »Torej, ali sprejeti, ali dokaze z dokazi ovreči — in noben pameten človek v poslednjem primeru ne bo razžaljen.« Zelo želim, da bi se vprašanje temeljito preiskalo.

